

Plenum

Torsdag 7.5.2026 kl. 16.00

2.2. Muntlig fråga om äldreomsorgen (Anne Kalmari cent)

Muntligt spörsmål MFT 73/2026 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Kalmari, varsågod.

Debatt

16.09 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman, vai ette leikkaa palveluista? Kummitätini toive toteutui. Hän nukkui pois ennen kuin hänen tarvitsi muuttaa sadan kilometrin päähän toiseen hoivakotiin kauas läheisistään ja ystävistään. Monet kotipi-täjän palvelukodin asukkaat ja heidän omaisensa odottavat siirtoa itku silmässä.

Yhä useampi ikääntynyt asuu kotona entistä pidempään, vaikka avun tarve lisääntyy jat-kuvasti. Tämän mahdollistaa pitkälti se, että läheiset, puoliset ja aikuiset lapset sekä muut omaiset huolehtivat turvallisuudesta, lääkehoidosta, asioinnista ja usein myös varsinaises-ta hoivasta, jopa oman jaksamisensa äärrajoilla ja terveyden kustannuksella. Palveluasun-toihin ei pääse, vaikka haluaisikin. Kukaan ei saisi mielestäni joutua elämään pelossa siitä, pärjääkö huomenna kotona tai riittävätkö omat tai läheisten voimat, jos kunto äkillisesti heikkenee. Kysynkin, ministeri: eikö niin, että ikäihmiset, [Puhemies koputtaa] jotka ra-kensivat meille tämän Suomen, ovat ansainneet turvaa, [Puhemies koputtaa] eivät leik-kauksia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.10 **Sosiaali- ja terveystoiministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa her-ra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kyllä se juuri näin on, että ne sukupolvet, jotka tätä maata ovat rakentaneet ja jotka ovat sittemmin saavuttaneet korkean iän ja nyt kärsivät iän tuomista vaivoista, ovat ansainneet parhaan mahdollisen hoidon, joka vain on annettavissa. Samalla on niin, että meillä on jonkinmoinen epäsuhta sen osalta, mikä on henkilökohtaisesti koettu hoiva Suomessa ja mitkä ovat käsitykset siitä, kuinka asiat toimiivat.

Aika monella on sellainen käsitys, että asiat toimivat Suomessa kovin huonosti ja ovat sen takia peloissaan — ja varmasti poliittinen keskustelu osittain ruokkii sitä — mutta itse asiassa siihen koettuun hoivaan selvä enemmistö vanhuksistakin on tyytyväisiä. Tämä ei poista sitä, että haasteita on ja ne ovat lisääntymään päin. Sen takia näihin asioihin pitää kyetä puuttumaan, niin kuin nyt tulemme tekemään esimerkiksi ammattihenkilölainsäädännön ja valvontalain uudistamisen osalta. Mutta se, että vanhukset voisivat asua pidempään kotonaan, on myöskin monien toive, ja sitä pyrimme myöskin tukemaan sillä, että en-

Punkt i protokollet PR 47/2026 rd

tistä enemmän tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] ne tarvittavat palvelut saataisiin tuottaa kotiin varsinaisen [Puhemies koputtaa] palveluasumisen asemesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.11 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mainitsen muutaman tosiasian hoitopääsystä.

1. syyskuuta vuonna 23 tuli voimaan kahden viikon hoitotakuu edellisen hallituksen lakiesityksen pohjalta. Sitä ennen meillä vain puolet väestöstä pääsi kahdessa viikossa terveyskeskuslääkärin vastaanotolle. Tämä lainmuutos aikaansai sen, että hyvin nopeasti 80 prosenttia potilaista pääsi kahden viikon aikana. Se laki ehti olla voimassa 16 kuukautta, viimeiseen päivään asti vuonna 24, jolloin nykyinen hallitus romutti sen lain ja palattiin takaisin aikaisempaan, kolmen kuukauden hoitotakuuseen. Välittömästi, THL:n tilastojen mukaan, romahti hoitopääsy. Jälleen olemme siinä tilanteessa, jossa vain hieman yli puolet pääsee kahdessa viikossa hoitoon. Tämä on faktaa. Nämä numerot ovat THL:n hoitopääsytalastoista suoraan.

Ministeri Rydman, aiotteko ottaa uudelleen tämän hoitotakuun käyttöön sellaisessa muodossa kuin se oli aiemmin ja satsata sen rahasumman, joka tähän tarvitaan, sinne terveyskeskuksiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.13 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan totuudesta, niin voi kertoa totuudesta yhden puolen, mutta kannattaa kertoa se toinenkin puoli. Eli silloin, kun teidän hallituksenne säati sen kovin tiukan hoitotakuun, sen seurauksena oli se, että hyvinvointialueet joutuivat erittäin laajassa mitassa turvautumaan vuokratyövoimaan, joka tuli hyvin kalliiksi myöskin hyvinvointialueille. [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa — Hälinää — Puhemies koputtaa] Tätä te olette itse kritisoineet, ja olette kritisoineet sitä ihan hyvästä syystä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tämän vuoksi hieman väljempi takuu on paikallaan, ja näin on myöskin järkevää toimia. Tämä on vähän samantapainen asia kuin se, kun aikanaan sääditte kovin tiukan henkilöstömitoituksen ja lopputulema oli sitten se, että vaikka se paperilla toimikin, niin lopulta se johti henkilöstöresurssin hyvin epätarkoituksenmukaiseen ja joustamattomaan jakautumiseen. Olen sinänsä kuitenkin havainnut sen, edustaja Lindén, että tässä olette ottaneet aiempaa vastuullisemman kannan ettekä enää aja niin tiukkaa henkilöstömitoitusta kuin mitä aiemmin edistitte. [Krista Kiuru: Ei huolta, kyllä ajetaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

16.14 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asiakasmaksujen korotuksissa ollaan menty jo liian pitkälle. Otetaanpa esimerkiksi vaikkapa synnytykset. Me olemme kaikki samaa mieltä siitä, että vauvoja tarvitaan. Me olemme myös varmasti kaikki samaa mieltä siitä, että kaikilla pitää olla varaa vauvoihin ja synnytyksiin. Ei pidä joutua pelkäämään synnyttämistä. Nythän tilastot jo todistavat, että hyvin pärjäävät saavat lapsitoiveensa toteutettua ja he, joilla on pienempi tulotaso, eivät. Erikoissairaanhoidon maksaa jatkossa lähes 80 euroa per käynti. Jos päädyt sektioon, se maksaa lähes

Punkt i protokollet PR 47/2026 rd

260 euroa. Ja kun haava pitää hoitaa ja imetys saada sujumaan siellä sairaalassa, kun kotona se on monesti haastavampaa, niin lisäpäivilläkin on hintansa. Siis synnytys saattaa maksaa jatkossa jopa tonnin tässä maassa. Tämä ei ole kohtuullista, ja se on tismalleen päinvastainen suunta kuin millaisena hallitus kuvailee [Puhemies koputtaa] lapsimyönteistä yhteiskuntaa. Arvoisa ministeri Rydman: ettekö te voisi rajata edes hätäsektioita tämän ulkopuolelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.15 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aika pienellä todennäköisyydellä omalle kohdalle osuisi ihan sen kaltaista maksukuormaa kuin mitä tuossa kuvailtiin. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Mutta se on ihan totta, että eivät nämä maksukorotukset ole millään tavalla miellyttäviä päätöksiä. Kysymys on vähän vain siitä, että tässä taloudellisessa todellisuudessa, jossa me elämme, meillä on kovin vähän hyviä vaihtoehtoja. Loputtomiin emme voi elää tällä tavoin velaksi kuin mitä yhteiskunta on jo vuosikymmeniä elänyt. Sopeutuksia on pakko tehdä, ja valitettavasti, kun sote leijonanosan valtion menoista vie, niin sote-kysymyksetkin joudutaan ottamaan tässä arviointiin, ja silloin joudutaan pohtimaan, karsitaanko palvelutasoa, heikennetäänkö sitä vai korotetaanko asiakasmaksuja. Asiakasmaksujen korotukset, niin ikäviä kuin ne ovatkin, ovat usein kuitenkin sitten vähemmän kivuliaita päätöksiä. Mitä tulee sitten sellaisiin aivan kohtuuttomiin tilanteisiin, niin kuten täällä on jo aiemminkin todettu, meillä on maksukatot, meillä on mahdollisuudet kohtuullistaa sitä ikään kuin listahintaa, mikä näissä on. Tällaisia kohtuullistamisia myöskin hyvinvointialueilla kyllä käytetään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä

16.16 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa hoitopääsy on pohjoismaisessa vertailussa hälyttävän heikolla tasolla. EU:n vertailun mukaan jopa 12 prosenttia suomalaisista on jäänyt ilman tarvitsemaansa hoitoa — 12 prosenttia. Tämä luku on Euroopan yksi korkeimmista. Erityisen vaikeassa asemassa ovat pitkäaikais-sairaat, työttömät ja ne ihmiset, joilla ei ole pääsyä työterveyden piiriin.

Viime hallitus paransi hoitopääsyä — paransi. Mitä tämä hallitus on tehnyt? Mitä Petteri Orvon hallitus on tehnyt, että ihmiset pääsisivät nopeammin hoitoon kuin tarvitsevat? [Ben Zyskowicz: Antanut neljä tuhatta miljoonaa lisää hyvinvointialueille!] Ei mitään hyvää. Hallitus on leikannut hyvinvointialueilta, mikä on johtanut hoitopääsyn hidastumiseen, soteasemien sulkemiseen, henkilöstön vähentämiseen ja asiakasmaksujen nostoon. Monilla alueilla ihmiset joutuvat matkustamaan yhä pidempiä matkoja päästäkseen lääkäriin tai terveystalveluiden piiriin yleisesti. Samaan aikaan hallitus on kuitenkin heittänyt rahaa yksityiselle Kela-korvauksien kautta sellaisella tavalla, joka on ollut erittäin tehotonta ja tutkijoitten näkökulmasta huono valinta. Olisin kysynyt, arvoisa pääministeri: [Puhemies koputtaa] miten hallitus voi perustella politiikkaa, joka heikentää suomalaisten hoitopääsyä samaan aikaan, kun [Puhemies koputtaa] tutkimukset osoittavat heikon tilanteen jo olevan olemassa? [Ben Zyskowicz: On annettu neljä miljardia, paljonko olisi pitänyt antaa?]

Punkt i protokollet PR 47/2026 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

16.18 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Särähti korvaan se, että hallitus ei ole tehnyt mitään hyvää sosiaali- ja terveystalouden eteen, niin se ilmeisesti tarkoittaa. Jos katsotaan sitä työtä, mitä hyvinvointialueilla on tehty, ja johon työhön hallitus, sosiaali- ja terveysministeriö ja ammattilaiset ovat osallistuneet, niin kyllä tässä maassa on tehty todella paljon töitä sieltä kentältä perushoitajista aina sinne ministeriön virkamiehiin sen eteen, että asiat menevät parempaan suuntaan.

Ja taas tästä kaikesta mustamaalaamisesta huolimatta haluan sanoa sen, että Suomessa tällä hetkellä hyvinvointialueet menevät koko ajan eteenpäin näiden asioiden kanssa. Hoitoonpääsy on parantunut tämän hallituskauden edetessä. [Vasemmalta: Eikä ole!] Hoitoonpääsy on parantunut tämän hallituskauden edetessä. Paljon tuottavuutta on parannettu. menkää katsomaan hyvinvointialueille. Meidän pitää tukea tätä työtä. Ja taas kerran toistan senkin: neljä miljardia on lisätty hyvinvointialueiden rahoitusta, siis neljä miljardia. Se on valtava summa. Tämä kertoo siitä, että hyvinvointialueiden rahoituksen turvaaminen on oikeasti ollut hallituksen yksi prioriteetti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

16.19 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Teillä on ollut yli 500 miljoonaa euroa rahaa käyttää yksityisiin kokeiluihin, jotka on todettu tehottomiksi. Sillä samalla rahalla ei olisi hyvinvointialueita, jotka ovat joutuneet irtisanomaan satoja työntekijöitä, millä on ollut vaikutus siihen, pääsevätkö ihmiset hoitoon.

Ulosotossa on yli 500 000 sotemaksua. Olen saanut yhteydenottoja useammalta ihmiseltä, jotka eivät hoitoarviosta huolimatta voi mennä tai eivät halua mennä hoitoon, vaikka heitä sinne ohjattaisiin, koska he ovat työssäkäyviä, joilla ei ole niitä pieniä tulorajoja, mutta ulosotto leikkaa siitä rahasta niin suuren osan, että he eivät voi saada hyvitystä niihin maksuihin. Teillä on 500 000 ihmisen verran todellisuutta vääristävä mielikuva. Sellaisessa maailmassa ihmiset nyt elävät, ja nämä valtavat, lähes 90 prosentin korotukset terveyskeskusmaksuihin osuvat näihin ihmisiin. [Puhemies koputtaa] Onko tämä teistä reilua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.20 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Silloin kun rahaa ei ole, joudutaan ikävien tosiasioiden kanssa tekemisiin. [Ben Zyskowiec: Paitsi demarit! — Välihuutoja] Tässä ollaan sellaisessa tilanteessa, niin kuin kaikki tiedämme, että tämä valtio velkaantuu ja tulee velkaantumaan vielä pitkään, 10 000:ta miljoonaa vuosittain ja enemmänkin. Se on vain kasvamaan päin. Korkomenot kasvavat, ja turvallisuustilanne ja puolustusmenot asettavat meitä erittäin vaikeaan asemaan. Leijonanosan valtion budjetista vievät sotemenot, ja silloin joudutaan arvioimaan sitä, mitkä ovat niitä päätöksiä, jotka ovat vähiten huonoja, silloin kun emme voi tehdä sellaisia päätöksiä, joita varsinaisesti haluaisimme tehdä.

Se on oikein, että pyrimme pitämään kuitenkin Suomen ja itsemme ajurin paikalla. Siinä tilanteessa, missä ajaudumme kansakuntana ja valtiona lähinnä maksukyvyttömyysti-

Punkt i protokollet PR 47/2026 rd

laan, sen jälkeen tulevat IMF:n kaverit, jotka sitten määräävät sen, miten asiat menevät, ja näin emme halua missään nimessä toimia.

Totean kuitenkin sen, että terveyskeskusmaksu voidaan vuoden aikana samassa terveyskeskuksessa periä korkeintaan kolme kertaa, [Puhemies koputtaa] ja tämä rajaa jo merkittävästi sitä, kuinka paljon yhdelle ihmiselle sitä maksukuormaa voi muodostua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

16.22 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä palveluista on leikattu, kun hoitotakuuta on pidennetty kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen. Terveyskeskusmaksut nousevat tällä hallituskaudella 74 prosenttia ja sairaalan poliklinikkamaksut peräti 88 prosenttia. Jatkossa leikkauspotilas joutuu maksamaan 257 euroa toimenpiteestä hoitopäivämaksujen päälle, ja hallitus vähentää nämä vastaavat rahat hyvinvointialueiden rahoituksesta ja pakottaa perimään ne asiakkailta.

THL:n asiantuntijat ovat varoittaneet, että rajut korotukset estävät ihmisiä hakeutumasta hoitoon. Kyseessä on tietoinen julkisten terveyspalveluiden alasajo ja tien raivaaminen yksityisille terveysjäteille. Kysynkin ministeriltä: kun hallituskaudella käytetään yli 500 miljoonaa tehostomiin Kela-korvauksiin yksityisille, eikö olisi järkevämpää käyttää ne rahat siten, että ihmiset pääsisivät ajoissa hoitoon kohtuullisella hinnalla omalla terveysasemalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.23 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkään täällä ei kukaan ole varmuudella ajamassa hyvinvointivaltiota alas. Sellainen väite on kohtuuton. [Välihuutoja vasemmalta] En usko, että tästä salista löytyy sellaista ihmistä, joka kannattaisi sentyyppistä linjaa. Suomalaiset ovat vahvasti sitoutuneet [Hälinää — Puhemies koputtaa] suomalaisen, pohjoismaisen hyvinvointimallin säilyttämiseen, ja juuri siksi on välttämätöntä velkaantuneen maan taloutta tasapainottaa. Se on tulevaisuustyötä, jotta meillä on varaa näihin palveluihin ja mahdollisuuksia hyvään vanhushoivaan, hyvään hoitopääsyyn, laadukkaisiin palveluihin, syöpähoitoihin, synnytyksiin, lasten palveluihin, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Korulauseita!] kaikkeen tähän hyvään, jota haluamme vaalia, myöskin tulevaisuudessa.

Toisekseen haluan sanoa, että tämä käyttämäni luku on epätarkka, eli hallitus on varannut näihin Kela-korvauksiin kertaluonteisesti koko hallituskauden ajalle hieman yli 300 miljoonaa euroa valtion budjetista, ja tätäkään rahaa ei kokonaisuudessaan ole allokoitu vielä. Mutta mihin sitä esimerkiksi on käytetty? Naisten gynekologikäynteihin, hedelmöityshoitoihin lapsettomuudesta kärsiville ja 65 vuotta täyttäneiden suomalaisten hoitopääsyn nopeuttamiseen mahdollistamalla yleislääkärikäynnit myös yksityisellä sektorilla julkisen terveydenhuollon hinnalla, [Puhemies koputtaa] mikä on nopeuttanut hoitopääsyä.